

ÇEVRE YÖNETİM PROSEDÜRÜ

Doküman No	PR-025
İlk Yayın Tarihi	09.10.2025
Revizyon Tarihi	-
Revizyon No	00
Sayfa	1/27

1. AMAÇ

Bu prosedürün amacı, üniversite bünyesinde çevreye duyarlı uygulamaların geliştirilmesi, doğal kaynakların etkin kullanımı, atıkların azaltılması ve çevre mevzuatına uygun faaliyetlerin yürütülmesini sağlamaktır.

2. KAPSAM

Malatya Turgut Özal Üniversitesi çalışanları, öğrencileri, ziyaretçileri, taşeronları ve ticari faaliyet gösteren firmalar için geçerlidir ve Malatya Turgut Özal Üniversitesi Yeşilyurt Kampüs Tesislerini kapsamaktadır.

3.SORUMLULUK

- 1.Çevre Politikası oluşturmak ve uygulamak
- 2.Çevre Boyutlarını belirleyerek Risk analizi yapmak
- 3.Çevre Mevzuatı uyarınca yasal gereklilikleri takip etmek
4. Sisteme ait politika, amaç ve hedeflere uygun faaliyetleri sürdürmek

4.TANIMLAR

Yönetim sistemi: Bir kuruluşun politika ve amaçları ile bu amaçları başarmak için kullanılan prosesleri oluşturan, birbirleriyle ilişkili veya birbirini etkileyen unsurların bir kümesi,

Kuruluş: Amaçlarına ulaşmak için sorumluluk, yetki ve ilişkileri ile kendi işlevleri olan kişi veya kişi grubu.

Üst yönetim: Bir kuruluşu en üst düzeyde yöneten ve kontrol eden kişi veya kişi grubu,

İlgili taraf (tercih edilen terim), **paydaş** (kabul edilen terim): Bir kararı veya faaliyeti etkileyen, bunlardan etkilenen veya bunlardan etkilendiğini düşünen kişi veya kuruluş,

Risk: Belirsizliğin etkisi.

Risk ve fırsatlar: Olası olumsuz etkiler (tehditler) ve olası olumlu etkiler (fırsatlar).

Dokümante Edilmiş Bilgi: Kuruluş tarafından kontrol edilmesi ve sürdürülmesi gereken bilgi ve bu bilginin yer aldığı ortam.

Proses: Girdileri çıktılara dönüştüren birbiriyle ilişkili veya etkileşim hâlinde olan faaliyetler dizisi.

Tetkik: Tetkik kriterlerinin ne ölçüde yerine getirildiğini tayin etmek amacıyla, tetkik kanıtlarını elde etmek ve objektif bir şekilde bunları değerlendirmek için sistematik, bağımsız ve dokümante edilmiş proses

Düzeltilici faaliyet: Bir uygunsuzluğun kaynağını ortadan kaldırmak ve tekrar oluşmasını önlemek için yapılacak faaliyet.

Sürekli iyileştirme: Performansı arttırmak için yapılan tekrar eden faaliyetler.

Gösterge: Operasyonların, yönetim ve şartların durum veya statüsünün ölçülebilir göstergesi.

İzleme: Bir sistem, proses veya faaliyetin durumunun tayini.

Ölçüm: Bir değer tayini için proses.

Performans: Ölçülebilir sonuç.

Uygunluk yükümlülükleri: Bir kuruluşun uymak zorunda olduğu yasal şartlar ve bir kuruluşun uymak zorunda olduğu veya uymayı seçtiği diğer şartlar.

Çevre: Bir kuruluşun faaliyetlerini yürüttüğü hava, su, toprak, doğal kaynaklar, flora, fauna, insanlar ve bunların karşılıklı ilişkisi içerisinde olduğu ortam.

Çevre Boyutu: Bir kuruluşun çevre ile etkileşime giren veya girebilen faaliyet veya ürün ya da hizmetlerinin bir unsuru.

Çevresel Etki: Kısmen veya tamamen, bir kuruluşun çevre boyutlarından kaynaklanan, çevreye yaptığı olumlu veya olumsuz herhangi bir değişiklik.

Kirliliğin Önlenmesi: Olumsuz çevresel etkileri azaltmak amacıyla, herhangi bir kirleticinin veya atığın oluşmasını, emisyonunu veya boşaltımını önlemek, azaltmak veya kontrol etmek (ayrı ayrı veya birlikte) için, proseslerin uygulamaların, tekniklerin, malzemelerin, ürünlerin, hizmetlerin veya enerjinin kullanılması.

Yaşam Döngüsü: Bir ürün veya hizmetin; hammadde alımından veya doğal kaynaktan üretiminden, nihai bertarafına kadar olan ard arda ve birbiri ile bağlantılı aşamaları.

Çevre Performansı: Çevre boyutlarının yönetimi ile ilgili performans,

Atık: Üreticisi tarafından atılmak istenen, çevrenin korunması açısından bertarafı ya da değerlendirilmesi gereken zararlı veya zararsız maddelerdir.

Tehlikeli Atık: Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği uyarınca insan sağlığına ve çevreye zararlı özellikler taşıyan ve diğer atıklardan ayrı olarak toplanması, taşınması, depolanması ve bertaraf gereken atıklardır.

Emisyon: Yakıt ve benzerlerinin yakılmasıyla;

- Sentez, ayrışma, buharlaşma ve benzeri işlemlerle;
- Maddelerin yığılması, ayrılması, taşınması ve diğer mekanik işlemler sonucu bir tesisden atmosfere yayılan hava kirleticileridir.

Geri Kazanılabılır Atık: Evsel ve endüstriyel atıklar içerisinde bulunan, ilgili geri kazanım tesislerinde kimyasal/fiziksel işlemlerden geçirildikten sonra ekonomiye kazandırılması mümkün olan katı ve sıvı atıklardır (Kâğıt, karton, plastik, metal, cam, akaryakıt, atık yağ vb.)

5.UYGULAMA

- 1.iç ve dış Risk ve Fırsatlar belirlenir
- 1.Çevre Boyutları Listesi hazırlanır
- 2.Çevre Risk Değerlendirme Tablosu hazırlanır
- 3.Çevre Süreç Yönetimi ve Hedefleri Planı oluşturulur
- 4.Atık Yönetim Planı ve Atıkların Çevresel Döngüsü hazırlanır
- 5.İlgili Tarafların ihtiyaçlarının ve beklentilerinin Listesi hazırlanır
- 6.Doğal Kaynakların Takip Listesi oluşturulur
- 7.Bina Saha Turu Kayıt ve İyileştirme Faaliyetleri Formu doldurulur, ihtiyaç halinde Düzeltici Faaliyet Formu hazırlanarak takibi sağlanır
- 8.Çevre Mevzuat Uyarınca Yasal Gereklilikler Listesi hazırlanır
- 9.Yasal Uygunluk Yükümlülükleri Değerlendirme Tablosu hazırlanır
- 10.Personel ve öğrenciler için bilinçlendirme çalışmaları yapılır. Yasal mevzuatlara uygunluk sağlanır.

6.ÇEVRENİN KORUNMASI VE YÖNETİMİ

Tüm faaliyetleri ve tarafları kapsayacak şekilde, ilgili iş sağlığı, güvenliği, çevre ve enerji yasal mevzuatları göz önünde bulundurularak iş sağlığı, güvenliği ve çevre tehlikeleri

belirlenir. Risk analizlerinin faaliyetler başlamadan yapılmış olması proaktif yaklaşım için önemlidir. Oluşabilecek risklerin ve çevre ile ilgili hertürlü istek ve ihtiyaçların bildirilmesi için surdurulebilir@ozal.edu.tr mail adresi kullanılabilir.

Çevre yönetim sistemi kapsamında faaliyet, ürün ve hizmetler ile bunlarla ilişkili çevre boyutları ve çevresel etkileri, yaşam döngüsü yaklaşımıyla değerlendirilmiştir.

6.1. Çevre Boyutları

Çevre yönetim sistemi kapsamında faaliyet, ürün ve hizmetler ile bunlarla ilişkili çevre boyutları ve çevresel etkileri, yaşam döngüsü yaklaşımıyla değerlendirilmiştir.

Aşağıda verilenler gibi faaliyet, ürün ve hizmetler ile ilgili çevre boyutları değerlendirilmiştir.

- a) Tesisleri, prosesleri, ürün ve hizmetlerinin tasarımı ve geliştirilmesi,
- b) Ekstraksiyon dahil hammadde temini,
- c) Depoculuk dahil, operasyonel veya imalat prosesleri,
- d) Tesislerin, operasyonel varlıkların ve alt yapının işletimi ve bakımı,
- e) Çevre performansı ve dış tedarikçi uygulamaları,
- f) Ambalajlama dahil, ürün taşıma ve hizmet sunumu,
- g) Ürünün depolanması ve yaşam sonu işlemi,
- h) Tekrar kullanım, yenileme, geri dönüşüm ve elden çıkarma dahil atık yönetimi.

6.2 ATIK YÖNETİMİ

Çevre kirliliğinin önlenmesi amacı ile oluşabilecek atık miktarının en aza indirilmesi, oluşan atıkların yeniden kullanımı ve/veya geri dönüşüme kazandırılması esastır.

Atıkların kaynağında azaltılması amacı ile seçilecek malzemeler, sistemler ve yöntemlerde verimlilik artırıcı uygulamalar tercih edilecek, hurda ve fire mümkün olduğunca azaltılacaktır.

Atık Yönetimi, atığın kaynağında azaltılması, sınıflandırılması, geçici depolanması, ara depolanması, taşınması, geri kazanılması, bertarafı, bertaraf işlemleri sonrası kontrolü işlemlerini içerir.

6.3. ENERJİ YÖNETİMİ

Tüm enerji kullanım alanları dikkate alınarak enerji tüketimleri her bir enerji türü için: Elektrik, Doğalgaz, Fuel-oil, vb. için aylık olarak izlenir ve kaydedilir.. ÖEK kullanımları hesaplanırken;

- Enerji Kaynaklarının Tespiti,
- Yıllık Kaynak Bazlı Enerji Tüketimi,
- TEP cinsinden karşılığının tespiti,
- Tek bir enerji kaynağının(TEP), alan ve kişi sayısı üzerinden tüketim oranlanması yapılır.

Önemli enerji kullanım noktaları kuruluşun en yoğun enerji tüketen ekipmanlarını ve enerji kaynaklarını belirtmektedir..

6.4. SU YÖNETİMİ

Su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğini sağlamak için sürekli iyileştirme yaklaşımıyla su tüketimi izlenmekte, raporlanmakta, azaltılması için çalışmalar yapılmaktadır. Su verimliliğinin ve performansının iyileştirilmesi, yenilikçi teknolojilere yönelerek yaşam döngüsü boyunca suyla ilgili çevresel etkilerin en aza indirilmesi hedeflenmektedir.

6.5 KAZA OLAY YÖNETİMİ

Çevreye olumsuz etkisi olabilecek malzemelerin taşınması, depolanması ve kullanımı sırasında olabilecek dökülme, saçılma ve sızıntılara karşı önlemler alınacaktır.

6.6. SÜREKLİLİK VE DEĞİŞİKLİK YÖNETİMİ

Kurulu süreçleri ve hizmetleri etkileyebilecek olası değişikliklerin uygulanmasından önce Çevre performansını güvence altına alacak düzenlemeleri tehlike belirleme ve risk analizi yoluyla belirler ve gecikmeksizin devreye alır. Üniversite işleyişinde, yerleşiminde ve ilgili faaliyetlerinde oluşan değişiklikler nedeniyle artık ihtiyaç duyulmayan ya da etkisizleşen risk kontrollerini sonlandırır veya yeniden düzenlemesi yapılır.

7. ÇEVRE PERFORMANSININ İZLENMESİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ

7.1. Yasal Düzenlemelerin Takibi ve Uyum Değerlendirmesi

Çevre açısından süreçlerin ve yönetim sisteminin performansını izlemek ve iyileştirmek amacı ile aşağıdaki araçlar öngörülmüştür. Bu araçların uygulanmasında yürürlükteki mevzuat gereklilikleri temel alınır.

7.2. İzleme Ölçme

7.2.1. İzleme ölçme faaliyetleri

Çevre açısından süreçlerin ve yönetim sisteminin performansını izlemek ve uyumu değerlendirmek amacı ile periyodik ölçüm, test gibi faaliyetler gerçekleştirilecektir. Bu faaliyetlerin planlamasında gerçekleştirilmiş olan risk yönetim çalışmaları ve yürürlükteki yasal düzenlemeler dikkate alınır. Binaturu yapılarak Bina Turu Kayıt ve İyileştirme Faaliyetleri Formu ile kayıt altına alınır. İhtiyaç halinde düzenleyici Faaliyet Formu Doldurulur.

7.2.2. İzleme ölçme cihazları

Çevre açısından süreçlerin ve yönetim sisteminin performansını izlemek ve uyumu değerlendirmek amacı ile yapılacak olan ölçüm ve testlerde kullanılacak ekipman ve cihazların ölçüm sonuçlarının güvence altına alınması amacı ile izleme, ölçüm ve test ekipmanlarının kalibrasyon tarihleri testleri yaptıracak olan birim tarafından kontrol edilir, doğrulanır ve kalibre edilir ve kontrol kayıtları ve kalibrasyon sonuçları ilgili birim yöneticileri tarafından tutulur. Bir nüshası Çevre Yönetim Birimine gönderilir.

7.3. Periyodik Kontroller

Kullanılan makine, ekipman ve tesislerin bakımı ilgili birimce planlanır, uygulanır ve bununla ilgili olarak kayıtlar tutulur. Bakım dönemleri iş koşullarına, iklime ve üreticinin tavsiyelerine dayalı olarak belirlenir. Bozukluklar ve arızalar, daha ileri değerlendirme ve analiz için kaydedilir.

18.4. Kontrol ve Denetimler

Çevre Yönetim Sistemi gerekliliklerinin uygulamalarının değerlendirilmesi için kontroller ve denetimler gerçekleştirilir. Kontrollerin ve denetimlerin kapsamı ve sıklığı yapılan işin boyutuna, risklerine bağlı olarak belirlenir, Kontrol ve denetim sonuçları ÇYS Birimi tarafından değerlendirilir, analiz edilir ve raporlanır.

18.4.1. Kontroller

Tarif edilmiş kurallara uyulduğunu, tehlikelerin görüldüğünü ve önlendiğini güvence altına almak ve gözden kaçmış tehlikeleri tespit etmek için Bina Turu Kayıt ve İyileştirme Faaliyetleri Formu ile emekân/uygulama kontrolleri yapılır. Tespit edilen uygunsuzluklar ilgililere tedbir alınması için bildirilir ve ÇYS Birimi tarafından kayıt altına alınarak takip edilir.

18.4.2. Denetimler

Çevre Yönetim Sisteminin, ISO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistem Standardı ile yürürlükteki yasal düzenlemelere uygunluğu, yeterliliği ve etkinliğini değerlendirmek amacı ile sistem denetimleri planlanır, uygulanır ve bulguları takip edilir. Sistem denetçilerinin belirlenmesi, denetimlerin planlanması, gerçekleştirilmesi, bulguların raporlanması ve takibi ile ilgili kurallar dahilinde iç tetkikler yapılır.

18.5. Uygunsuzlukların Yönetimi ve iyileştirme Faaliyetleri

Çevre Yönetim Sistemini sürekli iyileştirme taahhüdünden yola çıkarak gerçekleşen olaylar, kazalar, şikayetler, denetimler ve kontroller, gözlemler ve izleme ölçme faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan iyileştirme fırsatları değerlendirilir ve gerekli faaliyetler planlanır. Tespit edilen uygunsuzluğun veya iyileştirme fırsatının bildirim, kayıt altına alınması, değerlendirilmesi ve düzeltici faaliyetlerin tespiti ve planlanması, uygulanması ve etkinliğinin değerlendirilmesi yapılır.

18.6. Performans Göstergeleri, Kayıtların Saklanması ve Raporlama

Malatya Turgut Özal Üniversitesi hem süreçlerinin Çevre performansını hem de Çevre Yönetim Sisteminin performansını izlemek ve sürekli iyileştirmek amacıyla performans göstergeleri geliştirir, izler ve performansı iyileştirmeyi amaçlar. Performans göstergeleri belirlenirken yürürlükteki yasal düzenlemeler ve yönetim tarafından belirlenmiş genel hedefler temel alınır.

19. YÖNETİM GÖZDEN GEÇİRME YÖNETİM PROGRAMLARI

Yönetim Gözden geçirme toplantıları ile ÇYS iş ve işleyişleri ile tüm iyileştirmeler görüşülür. Toplantıları sonucu alınan kararlar, hedeflere ulaşmak için yapılması gerekenler, gerekli kaynak ve sorumluluklarla birlikte toplantı tutanağı ile kayıt altına alınır ve takip edilir.

